

Ishaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$2.50. Za Chicago \$2.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$2.50. For City of Chicago \$3.50.

LIŠT ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL. UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloga tlači

ŠTEV. (No.) 151.

CHICAGO, ILL., TOREK, 26. DECEMBRA — TUESDAY, DECEMBER, 26, 1922.

LETO (Vol.) VIII.

KLANI IZZIVAJO CIVILNO VOJNO V LOUISIANI.

VOJAŠTVO JE DOSPELO NA LICE MESTA IN PREKI SODIE PROGLAŠEN. — DVA ŽDRŽAVLIANA UBITA IN VRŽENA V JEZERO OD MASKIRANIH ROKOVNIAČEV.

Mer Rouge, Louisiana, 26. dec. — Kar se je pričakovalo že precej časa, namreč grenkih posledic od nemejvanega razširjenja Klu Klanstva, se je sedaj izpolnilo in sicer te dni v Bastrop in Mer Rouge v Louisiana. V jezeru La Fourche so našli te dni dva trupla dveh državljanov brez glave. Umorjena dva državljana sta Watt Daniels in T. F. Richards, ki sta bila ujeta še 24. avgusta 1922. od maskiranih Klanov vred s še drugimi tremi državljani. Odpeljani so bili na samotni prostor, kjer so jih strahovito pretepli. Trije so se vrnili iz trpinčenja, a gori omenjena dva se nista več prikazala v domačem mestu. Občinstvo je mislilo, da so jim Klani zagrozili in da sta vsled tega izginila in se držita proč od rojstnega kraja. Te dni pa so v jezeru poizkušali z nekakimi eksplozijami, kar se prikazuje na površju La Fourche jezera dva trupla brez glav. Ko so trupla prepeljali v mrtvašnico, so poklicali patologista (boleznišlovca) Dr. G. M. Landforda iz Univerze v Tulani, ki je po preiskavi izjavil, da sta bila rajnika tako strašno pretepena, da imata več kosti v životu polomljenih. Označba rajnikih dveh se je našla na njihovih pasovih, ki sta imela označene s svojimi začetnicami.

Kakor hitro je občinstvo zvedelo o novici, kaj se je zgodilo z gori omenjenima meščanoma, se je pričelo širiti razburjenje in mestne oblasti so pričakovale izredov, zato so hitro poklicali vojaštvo, ki je že dospel in pripravljeno za vsak slučaj. Na stotisoče prič izpoveduje, kako se je afera dne 24. avgusta dogo dila. V bližnjem mestu Bastrop so imeli občani celega okraja takozvano "barbecue" prireditev, katere so se občani povečini udeležili. Ko se se občani vračali v svojih avtomobilih in bogijih jim na enkrat pridelo nasproti Klani z avtomobili in jih ustavijo. V gneči so poskali gori omenjena državljana in še tri druge, jih naglo zvezali vrgli v avtoje in jih odpeljali. Ker so nastopili Klani z orožjem so nekatere žene trenutno postale histerične in paržen v blagoslovljenem stanju je zbolelo. Trije so vrnili razbiti in ranjeni, a ostala dva sta zginila za vedno.

Oba mesta Bastrop in Mer Rouge sta po prebivalstvu razdeljena v dva tabora. V Bastrop je pretežna večina Klanov. V Mer Rouge pa je anti-Klanov več kot Klanov. Pri zadnjih županskih volitvah v Mer Rouge so Klani napeli vse svoje moči, da je bil izvoljen za župana njih pristaš Dr. B. M. McKeoin. S tem so imeli od mestne uprave takorekoč hrbet zavarovan. Raditega so tudi Klani uganjali slične grozovitosti. Cela stvar je prišla tako daleč, da je občinstvo skrajno razburjeno. Izbruha in oboroženih konfliktov je pričakovati, ako se bo stvar tako nadaljevala. Državljanji, ki ne pihajo in ne trobijo v rog Klanstva niso več varni ob belem dnevu svojega življenja. Boljševizem pod imenom druge firme se širi že pri nas. In kdo je odgovoren za vse to? Država in njena vlada, ki dopusti organizirati vsakovrstne fanatične organizacije, katerih namen je povzročiti v državi nered in bratovski boj. Lepa in prijazna je ameriška svoboda, toda samo tistim, ki imajo

zdrav razum in ki jo znajo po pameti rabiti. Ti hočeš biti vsem enaka toda gotovi elementi, te hočejo izrabiti v svoje zakrknjene črne namene. Spodkopliujejo ti tvoje temelje, da bi se zrušila, in da bi na nje mesto tebe pozidali nazaj avtokratstvo in tiranstvo. Prihaja odprto vprašanje, ali bo država in ameriški narod dovolil, da se ta njena dragocena in vzorna svoboda uniči od ljudi, ki ne znajo ceniti in spoštovati svobode svojega bližnjega, ali pa bo nastopila z bičem v roki in izgnala iz butic raznih elementov neumne fantazije, ki delajo proti pravim ameriškim idealom in katerih početje bije v obraz vsaki pravičnosti in pravi svobodi.

V Bastropu in Mer Rouge se noben prebivalec radi Klanov ne upa brez orožja na prosto ne ponoči ne po dnevi. Moški nosijo vedno pri sebi samprrese. Na vozovih imajo farmari svoje puške, kratko vse, je oboroženo od zob do peta. Sosed sosedu sovraži, vse se gleda postrani in najmanjši prašek povzroči boj. Vse to je ogledalo, kam dovaja narod Klanstvo. Klani so smrtni sovražniki zlasti katolikov. Vendar naj se Klani ponašajo s patriotizmom ali s komurkoli hočejo, vse njih izjave so navadne laži in navadni bluff. Kdor nima srca za svojega bližnjega sodržavljana pa naj bo ta prostozidar, pagan ali pa kakeršenkoli vernik, ta laže, ko izjavlja, da je patriot, on je v pravem pomenu besede največji antipatriot in gotove vrste anarhist, ker on ruši in kraje svobodo svojega bližnjega. Taki elementi so najnevarnejši za državo.

Vse nekaj drugega smo katoliki. Radi nas se ne godi krivica nikomur. Mi ne zahtevamo ničesar, kar nam ne gre. Ne zahtevamo niti drobca pravic svojega bližnjega. Zahtevamo pa z vso odločnostjo enakopravnost in svobodni razvoj naših idej! Mi privoščimo vsakomur, kar mu gre! Ne pustimo pa, da bi kdo nam kratil pravice, do katerih smo upravičeni bolj, kakor kdo drugi do svojih!

Vlada, ki gleda mirno te le procese, ki se vrše pod krinko Klanov že v več državah bo doživela še brido razočaranje, ako ne bo stopila v kratkem z vso silo v obrambo pristne ameriške svobode. Ljudstvo bo pa trpelo in prenašalo kaprice en čas, ko bo pa sito krivic, ki jih povzroča Klanstvo, bo poseglo po sredstvih in si samo naredilo mir in red.

SENATOR BORAH IN CAPPER ZA EKONOMSKO KONFERENCO.

Washington, D. C. 26. dec. — Senatoriu Borahu se je te dni pridružil še senator Capper iz Kans., da se naj skliče skupaj svetovna ekonomska konferenca in da se naj tej konferenci uredi svetovna stalna valuta in začrta svetovni ekonomiji novo pot. Oba sta skupaj poslala novo rezolucijo na predsednika Hardinga, v kateri ga prosita, da naj takoj prične posredovati in pripravljati pot konferenci.

KRATKE NOVICE.

— Ekonomični strokovnjaki v Washingtonu, ki so te dni proučevali finančno zmoglost Evrope, in dajali washingtonski vladi razne nasvete glede obliubljenega posojila Nemčiji, izjavljajo, da ne svetujejo Ameriki izvršiti kakega posojila, dokler se Evropa ne otrse sebičnih militaristov, ki jo tirajo v prepad.

— Ameriški mornariški strokovnjaki so baie prišli na sled, da Japonska na skrivaj gradi svoje brodovje na način, da zboljšuje srednje ladje v brzoparnike. S tem bo Japonska imela srednjih hitrih vojnih križarjev precej več, kakor Zdr. Drž. Iz kakega namena Japonska to vrši? Stvar je sumljiva!

— Predsednik Harding se je pridružil senatorjem, ki vodijo obstrukcijo proti Senatoriu Borahu, da ni potrebno sklicevati nikake ekonomske konference, kakor to zahteva Borah v svoji rezoluciji od predsednika Hardinga.

— V Afriki v okrožju mesta Cape Town so britske oblasti izdale zapoved, da se mora vsak prebivalec zamorskega rodu podvreči cepljenju koz. To odredba je povzročila veliko zmešnjavo. Domačini baie izjavljajo, da kaj takega ne store pod nobenim pogojem. Tuji se boje vstaje. Da se domačini tako boje cepljenja koz pripisujejo tem, ker so nemške oblasti pred vojno izvedle isto, a je radi cepljenja pomrlo več črncev.

— V Panami je včeraj umrl bivši predsednik republike Panama Ernesto Tisdell Lefevre. Pokoini je bil zadnje čase zunanji minister in obnem minister za pošto in brzojav.

— V Novi Zelandiji so v okolici Wellingtona čuli močan potresni sunk ob 3. popoldne včeraj.

— Danes se zberejo v Bengal, britski Indiji zastopniki indijskih nacionalistov na svojem prvem kongresu. Na njih dnevnem redu bo glavna zadeva glede tujezemskega blaga, ki se sedaj v veliki meri uvažuje v Indijo zlasti iz Anglije. Indijci so angleške produkte zadnje čase temeljito bojkotirali.

— V Racine, Wis. so oblasti prišle do prepričanja glede mrtveca, ki so ga našli še na zahvalni dan v bližini tega mesta, da je bil dotični član banditske tolpe, ki so ga pa njegovi sodruzi ubili radi raznašljivosti.

— V Salini, Kans. so prejeli v soboto od blagajniškega departamenta v Washingtonu tri denarne vreče, v katerih bi moral biti denar, toda, ko so jih odprli so na razočaranje našli v vrečah same smeti in stare čunje. Bančni uradniki so mnenja, da so vreče izpraznil nepoklicani in iste nabasali s staro šaro.

— V Duluthu, Minn. je te dni zorela cerkev sv. Križa do tal. Cerkev je bila komaj pred tedni dograjena. Tamošnjemu župniku Rev. Van der Hulst se je meitem, ko je bila cerkev vsa v ognju komaj posrečilo, da je na veliko riziko svojega življenja rešil Presv. Zakramente in mašne posode.

— Blizu Fort Worth v Texasu se je zadnje nedelje ubil vojaški zrakoplovec Thomas Cook, ko se je s svojo družino peljal v svojem avtomobilu na izprehod. Nesreča se je pripetila na neki strmi poti, kjer je zdrsnil avto po skalovju v dolino.

— V Fort Snelling, Minn. sta Frank S. Miller in Kenneth B. Sturrier vojaška dezerterja ušla iz vojaške kaznilnice, razorožila vojaško stražo in ušla neznanu kam v svet, zadnje nedelje na sveti večer.

— V Steubenville, Ohio, je bil na sveti večer ustreljen prohibicijski detektiv Charles Blinn meitem, ko je stikal za tihotapeci žganja.

TURKI SE NEČEJO UDATI ANGLIJI.

Lausanne, 26. dec. — Pogajanja med Turki in Angleži glede olinatih pokrajin je zopet naletelo na nove težkoče. Turki se nikakor nečejó dati pregovoriti od zviti Angležev, da bi prepustili olinata polja v Mosulu Angležem. Turki zidajo svoje zahteve na podlagi narodnosti, ki biva v Mosulu. Turki zahtevajo od ločno on Angležev, da priznaio Mosul kot Turško pokrajino, ki je obliudena za pretežno večino Turške narodnosti.

Anglija zvita kot povsod, tudi tu prav pridno farba javnost, da Mosul na podlagi zgodovinskih in političnih dokazov pripada Iraku, ki je del Mezopotamije, nad katero imajo mandat Angleži. Turki tem dokazom odločno ugovarjajo in iz svoje strani pridno dokazujejo, da Mosul je pristni turški kontinent, ki je obliuden v veliki večini s turško narodnostjo.

Angliji seveda ni mnogo za Mosul ko bi ne bilo tam bogatih olinatih vrelcev. Toda ti olinati vrelci jo mikajo, kakor lisico kura na jablani. Zato tudi na vse načine hiti in išče dokazov, da bi prevarila Turke, da bi ji odstopili Mosul. Toda, kakor razvidno so Turki vstrajni in John Bull bo dobil še, marsikateri sivi las, predno jih bo pregovoril.

AMERIKANCI OB RENI ARETIRALI UPORNIKA.

Berolin, 26. dec. — Glasom poročil iz Nemčije so ameriški vojaški aretirali nekega agitatorja z imenom Kaffine, ki je agitiral za separatno Porensko republiko, ki naj bi se ustanovila iz Rurskega industrialnega okrožja, Westfalije in Porenške. Ameriški krogi so odločno nasprotni vsaki separatni državi, ki naj bi se ustanovila iz sedanje Nemčije. Francija na drugi strani pa podpira to gibanje in baie pošilja plačane agitatorje v Porensko, da tam navdušujejo ljudstvo za tako akcijo. To dela seveda iz vzroka, ker bi rada skupno nemško moč oslabil.

KITAICI OGORČENI NAD BRITANCI.

San Francisco, Cal. — Glasom poročil iz mesta Hongkong je tamošnje prebivalstvo razburjeno do skrajnosti, ker so Britanci prelomili svojo obljubo, ki so jo dali v Kitaiski vladi v svoji svečani obljubi pred 90. leti. Termin je potekel, a britske oblasti se ne zmenijo ničesar, da bi vrnili pristanišče Hongkong Kitaiski.

SAMI SEBI KORISTITE

Ako pošljete svoje božične pošiljatve skozi Bančni Oddelek "Edinosti," ki Vam nudi za ta slučaj posebno nizke cene, ki jih je mogoče ponuditi odjemalcem. Denar dostavimo na najbližnjo pošto prejemnikov in sicer to izvrši "LJUDSKA PO SOJILNICA V LJUBLJANI" s katero imamo vrejene posebne zveze. Dostavljenje se vrši hitro in točno. Poskusite enkrat in prepričani smo, da boste zatem vedno pošiljali svoje pošiljke skozi naše podjetje. To pa zato, ker pri nas je hitra postrežba, točnost in najnižje kurzne cene, ki jih je mogoče dobiti na borzah.

VČERAJSNE CENE SO BILE:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 — kron ..... \$ 1.80	50 — Lir ..... \$ 3.20
1,000 — kron ..... \$ 3.35	100 — Lir ..... \$ 5.85
5,000 — kron \$16.25	500 — Lir \$28.00
10,000 — kron \$31.50	1000 — Lir \$56.00

Pri večjih svotah, ki presegajo svoto dvajset tisoč kron, ali dva tisoč lir damo še posebni popust.

Za pošiljatve v dolarjih glejte oglas na drugem mestu v tem listu.

ŠIRITE LIST "EDINOST"!

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA FATOlišKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Chicago, Ill.

Telephone: Canal 0098.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Časi reakcije.

Nikdar v zgodovini ni silila reakcija bolj v življenje, kakor v današnji dobi. Tekom zadnjega desetletja so si narodi priborili precejšen del svobode v vseh ozirih. Delavstvo je doseglo veliko pravic za svoje interese. Seveda te pravice še niso popolne in predno bodo popolne bo treba še mnogo boja in pehanja, da se jih bo doseglo. Vendar tekom zadnje dobe se je delavstvu dalo mnogo svobode, ker delodajalci so bili radi velikih naročil primorani popustiti delavstvu pri njihovih zahtevah.

Vojna je minula, in žnjo je ponehajo tudi povpraševanje po produktih, ker narodi, ki so se vojskovali so pričeli izdelovati sami potrebščine, ki jih potrebujejo, če tudi ne vse, vendar nekatere gotovo. To je pa znižalo zahteve po produktih v marsikateri državi zlasti v Združenih Državah, kjer je vsakovrstna industrija zelo cvetoča. Delodajalci so postali bolj grobi do delavstva — priliko hočejo izrabiti, da se maščujejo nad trpinami, ki so tekom zadnjih par let zahtevali nekoliko svobode za se. Tiransko hočejo nastopiti, star tiranski sistem hočejo nazaj vpletati in to je z eno besedo povedano, reakcija. Torej reakcija vstaja iz groba in hoče nazaj v življenje, hoče zavladati nad trpinami nad ubogim delavstvom in vsemi revnejšimi sloji.

Kapitalizem dviga glavo in steguje svoje tipalke, da izsesa revnejši sloj, da ga vklene nazaj v verige suženjstva, da mu bo služil, kakor bo kapitalizem hotel v vseh slučajih. Reakcija kapitalizma vstaja, hoče nazaj v življenje in si pomaga na vse načine, ki so ji na razpolago. Odzvati revnejšim slojem vso svobodo, ga zaslužniti in ga vkleniti v verige tiranstva, to je deviza današnje kapitalistične reakcije, ki dviga svoje številne glave in sili nazaj v življenje.

Te dni so imeli ugledni politični odličnjaki v New Yorku svoj sestanek. Med njimi je bil neki katoliški mož, ki je v svojem govoru o današnji splošni svetovni situaciji govoril nekako takole: "Bolezen za katero boleha tudi naša dežela se imenuje reakcija kapitalizma. Bogatejši sloji, hočejo vladati slabše in se poslužujejo vseh mogočih sredstev, da dosežejo svoj namen. To je rezultat naših zadnjih volitev, ki smo hiteli z vsem srcem od demokratov v naročje republikancev. Delavski sloji so žrtvovani kapitalizmu. Ljudje z malimi dohodki trpe na račun ljudi z velikimi dohodki.

"Sedanja vlada je vlada reakcije. Predsednik in njegovi svetovalci, ne rečem, da niso pošteni ljudje, da niso patrijotje. Lahko pa se trdi, da so s svojo vladno politiko, bolj naklonjeni bogatejšim slojem, kakor revnejšim. Njihova teorija, je, da se naj pusti vladi proste roke, da pazi na bogatejši sloj, bogatejšemu sloju se naj pa prepusti, da pazi na revnejši sloj. Plutokratstvo — vlada bogatašev — ni bila nikdar v boljšem razvoju, kakor je dandanes."

Taka je torej sodba moža katoličana o sedanjem vladnem sistemu v Združenih Državah.

Vse to so pa znamenja, ki kažejo, kako velika potreba je, da se očisti našo vladno raznih vplivov, ki pritiskajo na njo z vso silo, da služi njihovim interesom. Kapitalisti, ki silijo s svojo reakcijo nazaj, da zaslužnijo revnejši sloj imajo na stolcih moze svojega prepričanja, drugače bi ne mogli gledati tako mirno krivičnega procesa, ki se vrši dnevno nad revnejšim slojem.

Zato so se pričela že resna gibanja proti starim strankam in to iz vzroka, ker vsaka vlada posveti več časa interesom svoje stranke, kakor pa za splošne koristi publike. Po osrednjih državah se snuje misel, da osnovitev nove vseljidske stranke, kjer bodo združeni vsi stanovi brez razlike in nje glavno geslo bo: "boljšo Ameriko za Amerikance — brez razlike!" Koliko bodo snovatelji imeli vspeha z novo stranko se ne da za enkrat prerokovati, ker nje nasproti bodo stare stranke z bogatimi viri v ozadju. Nepristranski opazovalci so mnenja, da bo seme te stranke že v kali zatrto, predno bo zasnovana. Vse je lahko dokler bo imel v deželi prvo in zadnjo besedo mamon — za katerim dere staro in mlado. Vendar stari gnili sistem se bo zrušil — morda še ne jutri — toda v do glednem času gotovo. Revnejši sloj bo dvignil svoj glas po svobodi do življenja, katero se mu sedaj na umeten in sleparski način omejuje. Tudi za krivične bogatine bo prišel dan plačila. Prav tedaj, pa bo revnejši delavski sloj strl glavo reakcionarnemu zmaju — kapitalizmu, na katerega račun gre vse zlo današnjega sveta.

Naše stališče.

Pred dobrim letom sta bila v Chicago ustreljena Adolf Georg, lastnik salona in "bartender" George Gast. Umor se je izvršil sredi belega dneva, ko je bil salon poln "gostov," komaj pol bloka od županske hiše. Med gosti so bili sami odlični politiki, sodniki, mestni uradniki, odvjetniki in "delavski voditelji." Ko je po umoru prišla policija na lice mesta, je bil saloon prazen. Vse je zbežalo, izvzemši uslužbenecv. Sodniki, odvjetniki, politični voditelji in zastopniki unij, so zbežali.

Eden izmed najodličnejših "delavskih voditeljev," Tomaz Walsh, Irec, je bil obdolžen umora, vsaj dve pričji, "bartender" in eden izmed gostov sti pričali proti njemu. Walsh je prišel pred sodnijo. Najprej radi umora lastnika Georgeja. Bil je oproščen. Državni pravdnik, ga je takoj obdolžil umora "bartenderja" in nova obravnava je bila, ki se je končala v soboto. Zopet je bil spoznan nedolžnim. Priče odvjetnika, ki ga je zagovarjal, so izpovedale, da je umor izvršil nek "neznaneec." Kdo je bil ta neznaneec, nihče ne ve.

Georga in Gasta ni ubila strela. Umorjena sta bila pri belem dnevu, v saloonu v pričo veliko ljudi in sicer samih "odličnih" mož v politiki mesta in tudi sodnikov. In vendar vse priče so tako malo "videle" in "vedele" o celem umoru, katerega so bile vendar priča. Tako je ostal dvojni brutalni umor ne kaznjev.

Ta cel slučaj je grd madež na dobrem imenu mesta Chicago in pričča, kam smo pod sedanjo politično republikansko kontrolo zašli, kako gnjile so naše razmere in je že res skrajni čas, da se iztrga vlada mesta,

iz rok moč, kateri so sedaj na čelu vlade. Nobena divjaška vas bi ne pustila mirno, da bi se kaj takega dovolilo, da bi ostala kri nedolžnih žrtev brutalnega morilca nekaznjevana. Mesto Chicago trpi in sicer v sedanjem omikanem času.

Ta umor pa jasno kaže, kdo pravzaprav sedaj vlada v našem mestu: morilci in zločinci, ki smejo ne kaznovano pobijati svoje politične nasprotnike in osebe, ki so jim na poti njih zločinskega življenja.

Vse to pa mora s strahom navdati vsakega, ki misli pošteno in je pošten, kako ga sme pri belem dnevu, sredi ulice ali sredi množice ljudi zaklati zločinska tajna vlada, ako ji je na poti in sicer ne da bi se morale bati kake kazni. To je pa žalostno.

Po "T."

IZ SLOVENSkih NASELBIN.

Barberton, O. — Tukajšnji Slovenski Dramatični Klub bo priredil igr "Rodoljub iz Amerike" s petjem na Silvestrov večer 31. dec. v dvorani društva "Domovina". Vabijo se vsi rojaki in rojakinje iz našega mesta in okolice, da posetijo to prireditev, da se malo pozabavajo.

— Pri tej priliki bo tudi prvič nastopil pevski odsek našega kluba. Vabijo se Slovenski fantje in dekleta, da pristopijo v naš klub in sodelujejo bodisi pri dramatikah bodisi pri petju. Ni posebna čast za našo nasebino, katere šteje čez dvesto družin, pa se ne more zbrati skupaj zadostno število pevcev in pevk, posebno pevk. Saj ravno potom petja se lahko pokazemo v svet med drugi narod, da smo tudi mi napredni. Ako čitate liste lahko vidite tam, da si je naš narod ravno s petjem pridobil v več mestih priznanje pred ameriško javnostjo.

— Nikakor ne bi bilo pametno, ako bi mi hoteli s pomočjo društev in klubov obvarovati naš narod pred potučenjem za vedne čase. Nikakor ne. Kot vsak narod, ki se je priselil v to deželo, tako se bo tudi naš počasni stopil v "melting pot". Vendar dokler je nas kaj in dokler večina našega naroda govori naš jezik oz. ne razume angleščine, dajmo biti ali vsaj skušajmo biti kot narod, kateri ne gleda samo, kako bi se naježdel in napil, ampak kot narod, kateri tudi gleda, da gre po poti napredka. Skušajmo pridobiti vso našo mladino, da bo zahajala med naše prireditve in sodelovala pri njih. To bo v korist njim samim in v veselje starišem. Vsak rojak ali rojakinja, katerega bi zanimalo petje in se bi hotel v istem poučevati naj se obrne do mene, ali do kakšnega drugega člana našega kluba, kjer bo dobil pojasnila.

A. Okolish, tajnik.

Denver, Colo. — Za pljučnico je umrl dne 17. decembra v starosti 53 let občesposlovani in priljubljeni George Miroslavič. rojen v vasi Se-la. fara Brusiljevo. Bil je bolan sa-mo štiri dni. Pogreb je bil ob obilni udeležbi dne 24. decembra. Naj v miru počiva!

— Pred kratkim je bil ob obilni udeležbi, pri lepi slovesnosti, blagoslovljen misijski Križ. Prišel je preporno, da bi ga blagoslovil Father B. Winkler, med sv. misijomom. Stori je to sedaj Father Geirman, ki je imel zato primeren govor. Botri so bili: John in Jozefina Perko, Louis in Angela Andolšek in Jakob in Karolina Ivanetič.

Poročevalec.

Bridgeport, O. — Tukaj so tatovi ponoči udrili v stanovanje Mrs. Ane Kučevyar in so njihovim bordenjem pobrali precejšno svoto denarja in druge razne stvari. Kmalu za tem pa je bila okradena Mrs. Jozefina Blatnik in še en par drugih rojakini v bližnjem mestu Wheeling, ko so šli kupovati razne potrebščine za praznike. Ko je hotela Mrs. Blatnik plačati nakupljene stvari v trgovini ni bilo na njeni rok ničesar drugega, kakor ostali kosček držaja, ki se natakne na roko demarnica. Odrezal je nepoklicani tako spretno proč demarnico, da pri-zadeta ni niti čutila, kdaj se je to zgodilo.

Ti dogodki naj služijo vsem v opomin, da se bodo znali v bodoče čuvati, pred tatovi, ki se zadnje čase prav agilno gibljejo po našem okrožju.

Poročevalec.

La Salle, Ill. — Naš cerkveni bazar ali fair cerkve sv. Roka je izpadel nepričakovano dobro v teh dneh, ko ljudstvo še vedno čuti posledice slabih časov tekom zadnjega poletja. Vendar kljub temu je bil fair dobro obiskan in se je naredilo čisteza dobička \$1072.00, kar je iako lepa svota za naše razmere.

Demantni prstan je dobila kot prvo nagrado prva tekmovalka, Miss Mary Kramersič. Drugo nagrado je dobila Miss Mesojedec in tretjo na-

grado pa je dobila Miss Agnes Baznik.

Farani cerkve sv. Roka se tem potom najlence zahvaljujejo vsem, ki so se faira udeležili in pomagali do tako lenega vspeha.

Želim vsem veselo praznike in srečno Novo leto!

John Hribernik.

Houston, Pa. — Ker so zimski večeri dolgi in dolgočasni sem se namenil iz nekotiko oglasiti na našem kornariu v listu Edinosti, ako bo urednik zadovoljen z mojim dopisom. Če ni ga pa porine v koš, na tudi ne bom nič hud, ker on že ve zakaj ga bo, če ga bo.

Ko v teh zimskih večerih prebiramo slovenske časnike, najdemo v njih vsakovrstno čtivo, dobro in slabo. Ker imam prijaznega sosedja, mi ta večkrat poda list Prosveto. V neki zadnji številki sem čital dopis iz "okolice Finlevvillia, Pa. Kako ta mož piše tam, je več kot neumno. Sicer on ni edina izjema, ki troši po Prosveti take-le neumnosti. Neki dopisnik iz Barbertona, Ohio je volja teh učenjakov. Dopisi, ki jih objavlja urednik Prosvete pod rubriko "javna govorilnica in tudi pod rubriko "iz slovenskih nasebin", niso samo nespametni, kar je samo nespametnega se še prenese, človek si misli, ko čita neumnosti, da je dopisnik malo udarjen; drugače pa je, kadar postanejo dopisi poleg nespametnosti še preumazani, tedaj se pa človeku gnusi. In taki so dopisi, v Prosveti pod temi rubrikami. Kakor smo navadni delavci malo izobraženi, vendar toliko vemo, da poznamo kdaj je čtivo preumazano.

Dopisnik iz Finlevvillia se spodtika nad listi Ave Maria in Edinostjo in celo proti "Hišam Božjim" namigava. Kar je pa najbolj neumno je njegov stavek: "Se bo vojska, še!" S tem hoče neumnež zaničevalno pokazati na Cerkev češ, Cerkev je kriva, da so vsjke Cerkev in farji, to je, kar zadržuje naše napredovanje. Rečeš pa ne ve, da ga taki le bedaki, kot je on najbolj zadržujejo.

Dopisnik iz Moon Run, Pa., ki se je oglašil zadnjič, je v svojem čisto prav povedal, da so socialisti veliko hujši sovražniki Cerkve in vere od kapitalistov samih. Poglejše samo na tega le dopisnika iz Finlevvillia, Pa. pa boste videli, če ni res. Ali si morete, misliti večje oslarije, kakor kazati zaničevalno t Cerkve, češ, zaradi Cerkev so bile vsjke?

Pa se bo zopet oglašil urednik Prosvete in Proletarca je pazite, da socializem nima ničesar opraviti z vero. Za božjo voljo, zakaj io pa potem pusti dopisnikom, da mlatiho po njej, na podlagi takih oslarij, kakor dopisnik iz Finlevvillia. Sicer je pa urednik Prosvete sam tak mandek, ki se pri vsaki priliki prvoščiči duhovnikov, vere in Cerkve. To lahko opazi vsak, ki kdaj bere njegov list.

Kar omenjeni dopisnik čveka o agitaciji za liste, da so zastopniki njihovih rdečih listov manj prijazno sprejeti, kakor drugi, je pa to dokaz, da je ljudstvo sito takih oslarij, kakor jih prinašajo t njihovi listi. Naj se navadijo dopisniki in uredniki teh listov nekoliko več dostojnosti, pa jih bo ljudstvo raje sprejemalo, kakor pa sedaj.

Dopisnik iz Finlevvillia naj pa tudi pazi, da ne bo napadel zastopnikov katoliških listov, kakar pridejo v nasebino. Nauči se naj človeške dostojnosti, da se bo obnašal, kakor človek in ne divjak, ker drugače bo potrdil pisavo rdečih listov, da so ljudje, namreč takega kalibra, kakor rdečkariji socialisti resnikovo potomci divjakov in šimpanzov. Toliko za enkrat!

Eden, ki te pozna.

Barberton, Ohio. — Cerieni urednik: — Prosim natisnite par vrstic iz našega Barbertona, da ne boste mislili, da spimo, ampak da delamo. Kdor mora biti pomaga, in storili smo hvala Bogu že toliko, da smo imeli na Božični večer v lastni cerkvi o. polnoči v njej že sv. mašo.

V nedeljo je bila ob 9. uri tiha sv. maša ob 10. uri pa velika slovesna sv. maša, pri kateri je blagoslovil

našo novo cerkev mil. škof Schrembs clevelandski. Tako smo dobili torej barbertonski Slovenci za letošnji Christmas vendar enkrat največji dar, svojo lastno slovensko katoliško cerkev, za katero smo že toliko časa s požrtvovanjem delovali.

Vreme je bilo zadnje čase iako lepo, tako da se je nam nudila prilika kakor nalašč za grajenje naše cerkve. Sedaj, ko smo dobili barbertonski Slovenci svojo Cerkev smo lahko ponosni, da smo zmagali naporno delo, dasi je nam kapalo od čela, vendar omagali nismo, delali smo vneto, dokler nismo dospeli do končnega cilja, da smo došli enkrat svojo lastno cerkev.

Nasprotnikov nimamo tukaj mnogo. Dasi bi javnost mogoče znala radi par fanatičnih čvekačev misliti, da je tu rdeče sršenovo gnezdo, kar pa ni res: za te naše čvekače se še ne zmeni nihče, vse jih prezira, kakor kučka, ki v luno laja. S svojim lajanjem ne morejo škodovati prav ničesar, ker je preslabo, še ne zmenimo se ne za nje. Po božiču bom vam že še zopet kaj napisala. Sedaj pa vsem skupaj voščim veselo, srečno in zadovoljno Novo leto, vsem slovenskim ženam in možem pravega mišljenja v Barbertonu.

Jenny Škerl.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Mrs. Jenny Škerl, Barberton, O. — Vaš dopis smo prejeli prepozno celo za sobotno številko, katerega bi na itak ne prišla pravočasno v nasebino. Zato smo v dopisu o vsebini, ki se je tikala vabila sprejeli, da je primeren za sedanjio objavo. Vse drugo smo objavili, kakor ste poslali.

Vsem dopisnikom naznanjamo glede dopisov, v katerih vabijo na razne prireditve ali slavnosti to-le: Za torkovo številko, morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto. Za četrtkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v torek. Za sobotno številko pa najkasneje do 12. ure dopoldne v četrtek.

Dopisniki, iz daljnih nasebin naj pošljejo take dopise, v katerih vabijo recimo na slavnosti ob nedeljah, vsaj že za četrtkovo številko če ne za torkovo. Sobotna številka pride komaj v bližnje nasebine po Illinois, v oddaljene še le v pondeljek in vabilo je potem zastoni. Najbolj priporočljiva za vabila je torkova številka tistega tedna pred prireditvijo. Vsi dopisniki naj torej vpoštevajo to in njih dopisi bodo pravočasno objavljeni.

MNOGO SREČE IN BOŽIEGA BLAGOSLOVA

vsem številnim in blagim dobrotnikom in prijateljem uboge sirotne, zamenarjene in zapuščenega slovenske mladine v stari domovini!

Vi, dragi dobrotniki, ste pravi rešitelji teh revčkov! Tisočim boste vrnili njih največji, zdaj izgubljeni zaklad: poštenje in vero. Neštetim teh malih z Mladinskim Domom prvič v njihovem življenju nudite sladko srečo prave vzgoje in družinske ljubezni. Ti malčki Vas že blagoslovljajo s svojimi molitvami in svojo srčno hvaležnostjo! Vsak dan darujejo vence sv. Obhaji in vorkih svojih molitev za Vas dragi dobrotniki. Nalpešji venec blagoslova in povračila na Vam spleta On, nebeški Prijatelj vseh malih, revnih in zapuščenih.

Ostanite dobri tem malim, tem največjim našega revnega naroda, da tudi še nadalje, preblagi dobrotniki! Precij je že storjenega, ravno z Vašo pomočjo, dobršen del te obsežne rešilne akcije bo pa treba še izpeljati. Mi zupamo v Boga in v Vas, dobri ameriški sorojaki! Vi in samo Vi morete biti rešitelji našega naroda!

ZA DRUŠTVO ZA MLADINSKE DOMOVE V SLOVENIJI:

Dr. Srečo Zamjen, l. r., t. č. tajnik.

Fran Lavtizar, l. r., t. č. predsednik.

UTRINKI.

Nada je zelo dobra pri zajterku: pri večerji pa ponavadi že izgine in io ni nikier več.

Kier žena gospodari, tam so večkrat ženski viharji.

Naiboli nespametno je za človeka, kadar si hoče napraviti iz prijatelja sovražnika.

Ženske so v največjih skrbeh tedaj, kadar prerokujejo kake novice o svojih sosedah, pa se potem ne pri-pete.

Dekleta šestokrat ne morejo vsakega fanta za nos potegniti, ker so mnogokrat prepozne.

Ali je že kdo slisal kakega zdrav-nika, da bi pravil bogatinu, da za-niega ni nobene več pomoči?

V NEDELJO POPOLDNE.

31 Nedelja — Silvester I., pap. in spoz.

JANUARIJ 1923.

- 1 Ponedeljek — Novo leto. Obrez. Gosp.
- 2 Torek — Ime Jezusovo. Makarij. pušč.
- 3 Sreda — Genovefa. muč.
- 4 Četrtek — Tit, škof in mučenik.
- 5 Petek — Telesfor, papež in muč.
- 6 Sobota — Sv. Trije Kralji.

ČLOVEK. — NESMRTNOST DUŠE.

Prvi nauk krščanskega katekizma je razlagal človeške narave, ta razlaga je temelj vsega npravnega poka.

Rekel sem vam ob pričetku nauka, prijatelji, da je človek razumno bitje, ki obstoji iz nesmrtno duše in iz umrljivega telesa.

Človek obstoji torej iz dveh delov, iz duše in iz telesa. Duša je glavni del, telo sekundaren, drugoroden del. Telo ni nič drugega kakor nekaka obleka duše, je orodje, katerega se duša poslužuje.

Kaj je torej naša duša? Naša duša je nesmrtna, neumrljiva, ki ima dar razuma, dar spoznanja, dar spomina, dar proste volje, kojega namen je, da da telesu življenje, da ga oživlja.

1.— Naša duša je duh, to se pravi: neumrljiva, nesmrtna snov, tvarina, katere naše oko ne more videti, podobna je angelom s tem razločkom, da je namen tevarine, da oživlja telo. Mi pravimo: Duh je snov, to se pravi in pomeni, da je NEKAI, kar obstoji samoobsebi, kakor na primer kamen, in ne obstoji v čem drugem, na primer: barva kamena. Živalske duše niso duhovi, ker so zvezane oz. navezane in združene z živalskim telesom in ne morejo bivati, obstajati same ob sebi.

2.— Naša duša je neumrljiva, nesmrtna. Če telo umrje, duša ne ugasne kakor kak plamen, ampak se samo loči, kakor na primer človek od svojega doma, da se svoečasno zopet povrne.

Neumrljivost duše je EN resnica, katero priznavajo vsi narodi, in katero nam ne potrjuje samo vera, ampak tudi človeški razum. Kaj pa nam pravi razum?

1.— Ker je naša duša bitje, ki misli, mora biti duh, ker snov, tvarina ne more misliti. In vsak duh je neporušljiv, je neumrljiv že vsled svoje narave.

2.— Človeška duša hrepeni že po svoji naravi po dobrem, ki ni končno: duša mora biti torej neumrljiva, da doseže namen, po katerem hrepeni in ki leži v njeni naravi.

3.— Na zemlji ostane mnogo zločinov nekažnovanih, mnogo dobrih del nepoplačanih. Ker božja pravičnost zahteva, da prejme vsak po svojih delih, mora biti na vsak način še neko drugo življenje, kjer bo vsak preiel plačilo po svojih de-

Klara Klemenčič, rojena Gobič žiše svojega brata Franceta Kastelic. Gabrije, župnika Brusnice hišna šte. 60, ki je šel v Ameriko v Cleveland, Ohio pred 14-letji; pred 4 leti je zadnikrat pisal domov. Ako kdo o njem kaj ve, naj sporoči sestri ali pa v kateri našeti časopis, da bo vedela, je-li živ ali mrtev!

POZOR IGRALCI HARMONIK!

Nove harmonike prodam po zelo znižani ceni. Katerega veselji kupiti, naj se zgleda pismeno ali osebno pri upravnistvu tega lista za naslov:

ROJAKOM SLOVENCEM IN BRATOM HRVATOM

naznanjam, da sem otvoril svojo lastno gostilno mehkih pijač. Vsem, jamčim, da bodo pri meni dobili vedno dobro postrežbo in najboljšo vsakovrstne pijače. Za obilen obisk se vsem najtopleje priporočam!

Rojaki ne pozabite na geslo: SVOJI K SVOJIM!

I. M. IVANŠEK.

Soft Drink Parlor.
1801 W. 21st. Place Chicago, Ill.

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd Str., Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prezvamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir

Najboljše delo, najnižje cene.

Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

NEKAJ MISLI O SVOBODI IN PAMETNI SILI.

Znameniti škof Keppler piše v svoji knjigi "Mehr Freude" meji drugi tudi nekako tako-le: "Neosnovana in nespametna je misel, kakor da je pravo veselje mogoče le pri razbrzdani prostosti. Ze Anglež Ruskin, profesor kulturne zgodovine pravi: "Pametne postavne in pravična sila niso za plemenit narod okovi, ampak nekaj oklep, ki mu dajejo moč in varstvo. Potreba sil je človeka ravno tako častna, kakor delo. Vsak dan slišimo več norcev govoriti o popolni svobodi, kakor bi bila bogve, kako častna stvar. Nikakor ne: taka svoboda je marveč značilna na nizko stoječe stvari. Noben človek, da naj je bil še tako mogočen, ni bil tako prost, kakor n. pr. r. ba. Vedno je za človeka neka obveznost, da mora kaj storiti ali kaj opustiti, meitem ko riba stori, kar se ji ravno zazdi. Prava sila da človeku njegovo dostojanstvo, ne pa razbrzdana prostost.

Svoboda in sila sta dobri, ako je izbira dobra, in slabi, ako je izbira (stvar, na katero se nanaša) slaba. Vendar pa je, da je sila značilna za višja bitja, svoboda pa za nižja. Vzvišenost in slava bitij: od nadangelina do najnižje žuželke, od planetov v vesolstvu do praška na cesti obstoji v njihovi pokorščini, ne v njihovi svobodi. Solnce nima svobode, suh list pod drevesom jo ima pa došti. — Nerazumljiva in nepopisno neumna je misel, da je svoboda za človeka dobra, brez obzira na to, kako jo bo porabil. To je ravno tako, kakor če bi kdo dovolil svojemu otroku sesti k mizi, obloženi s sladkimi vini, slaščicami in finim sadjem. Nekatere izmed teh stvari pa bi bile zastrupljene, nekatere ne. Zda bi pa rekel otroku: "Moj ljubim malček, glej, prost si, izbiraj. Zelo dobro je za te izbirati. To ti vzgaja značaj in tvojo individualnost. Če vzameš napačen kozarec, ali napačno jagodo, boš sicer še danes umrl, vendar boš dosegel dostojanstvo svobodnega otroka." Tako Ruskin, ki ni bil duhovnik, da — niti katoličan!

Moderni človek sovraži katoliško Cerkev zlasti zato, ker stavi meje raznemu uživanju, posebno ker jo stavi tudi spolnemu. — Teh meji pa ne zahteva samo krščanska morala, ampak tudi zdrava pamet in tudi higiena, ki je dandanes v nekaterih krogih vse in najvišji življenjski princip: kar se strinja s higieno — zdravstvom — je dobro; kar ne, je slabo. Razbrzdano uživanje je torej tudi proti higieni. Temu pritrđijo vsi zdravniki. Vsako nezmereno uživanje rodi neki gnus nad dotičnim užitkom. Ne stori življenja še bolj veselega, ampak še bolj žalostno. Ga ne osladi, ampak zagre-

ni in ruiniira. Življenje po Nietzschejevem receptu "onkraj meji dobrega in slabega" ne obogati ne osreči in ne oveseli človeka, ampak ga žene v hiralnico — bolnišnico — norišnico — in samomor. In vsega tega ni bilo še nikdar v toliki meri, kakor v našem modernem času, ko tako bujno cvete razbrzdano življenje in hrepenenje po nebrzdani svobodi. Človek hoče biti nebrzdan. On hoče, da se ga ne omejuje v nobenem njegovem delovanju, pa naj bo koristno ali škodljivo za nega ali njegovega bližnjega. Na to današnji svet ne pomisli. Svoboda in sila ste sestri. Svobode marsikje ni mogoče držati brez sile. To se vidi zlasti v današnji dobi, ko morajo vse nove državice ščititi svojo svobodo pred zunanjimi in notranjimi elementi.

V toliko večji meri pa hiti po že nebrzdani svobodi individualni človek, ki je iz mesa in mu diši nebrzdano življenje. Za človeka je torej potrebna pametna trezna svoboda in poleg nje tudi pametna sila, da čuva pametno in trezno svobodo.

NARAVOSLOVCI V KINO.

Ekspedicijo ameriškanih učenjakov so poslali tukajšnji muzeji za naravoslovje v Kino, da bi iskali ostanke predpotopnih živali. — Seveda, najdlji bodo tu pa tam, po kakšno kost? A dajte jih novodobnemu naravoslovcu. Njegova fantazija vam napravi iz ene same kosti žival z vsemi rogovi in vsemi zobmi, s katerimi se je branila.

Profesor I. B. Shakleford, član te ekspedicije je menda že našel eno tako kost, ker se je pa bal, da bi jo izgubil, jo je ubral čez tih ocean, in je danes prispel v San Francisco, ter se je z dragocenim zakladom takoj odpeljal v New York, kjer ga pričakuje komisija učenjakov, ki bodo ob potu svojega obraza postavili žival, ter jo potem izročili muzeju. Kakor znamenja kažejo, bo

KOLENDAR "AVE MARIA" za leto 1923.

je krasna knjiga. Vsebuje 256 strani. Kalendar dobite pri lokalnemu zastopniku, ali pa pišite na naše upravnistvo. Rojaki sežite po tej krasni knjigi, dokler ne poide!

Naročnino pošiljajte na: "AVE MARIA"

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILLINOIS.

to največji slon. Škoda, da pripravljajalni ekspedicijski odbor ni vedel za naslavnejšega clevelandskega "filozofa" pri "Casu," za Moleka in Zvonkota. Če bi šli še ti s temi naravoslovci, bi našli gotovo svojega "praočeta".

TO IN ONO.

Anglikanci in Judje na Angleškem so zadnje čase pričeli na vso moč odobravati versko poučevanje v šolah. Anglikanski škof v Londonu in judovski Rabbi dr. Hertz sta izjavila na zadnjem religioznem kongresu, da je vlada s tem, da je iz državnih šol odstranila verski pouk, odstranila tudi od poduka najboljšo podlago in motive za vzgojo čednosti, spoštovanja, samospoznanja in samovzdrževanja. Tako torej trdijo celo predstavniki drugih religij, ki nimajo niti tisoči del iste upravičenosti se potegovati za resničnost svojih religij, kakor katoličani. V ubogi Jugoslaviji pa pode duhovne iz šol in na mestu njih nastavljaio svobodomiselne framazone, da bodo pokvarili to, kar se je duhovščini dalo napraviti v dolgih desetletjih. In v Ameriki skušajo framazoni in vsa proti verska svojat isto. Kam smo prišli — ljudje so se pričeli s pametno kregati!

V državi Guatemala v Centralni Ameriki je vlada zaplenila vse Cerkev in se obnaša do katoličanov zelo brezobzirno. Nadškof je izgnan. Duhovnikom je prepovedan vstop v deželo. Tako daleč so dovedli državo fanatični boljševiški elementi. Pa se bo zopet prikazala Prosveta, kakor kača Evi v raju in bo sladko rekla: "Socializem nima z vero prav nič opraviti."

Preženite bolečino!

Okorelo rame, otrpnela mišica, nategnjen sklep — vse to spremlja **BOLEČINA**. Toda vdrgnite nekoliko

PAIN-EXPELLERJA

na bolečo površino, in bolečina bo hitro izginila. Pain-Expeller in bolečina sta si smrtna sovražnika. Dobite 80 danes steklenico pri svojem lekarnarju, 35c, in 70c. Glejte, da bo na zavojčku tvorniška znamka **SIDRO**. Zavrните vse ponaredbe.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 South 4th St.
Brooklyn, N. Y.

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

si lahko kupite pri gas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše vratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morate kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljublamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za "VAŠ DENAR"!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855, BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

"ŽELEZNA PRALNA PEČ"

Ta peč je zelo pripravna za perilo. Na to peč se lahko postavi pralni kotel, v katerem v kratkem času zavre voda in se perilo skuha. To peč lahko postavite v klet ali kamor Vam bolj prija, kjer že imate bolj ugoden prostor za pranje. Po zimi pa to peč lahko porabite za greti Vaše sobe, ker hitreje Vam segreje hišo, kot katerakoli druga peč. V njej lahko kurite s premogom ali drvmi. Poleti jo lahko rabite za kuhanje, namesto, da bi kurili v velikih pečeh, kuhate na tej ki potrebuje le malo kuriva.

Naročite si jo takoj in pišite na zóoljni naslov kar v Vašem domačem slovenskem jeziku in priložite \$10.00 Obratno boste prejeli peč, od katere boste plačali sami ekspresne stroške.

BEN J. EICHHOLZER,
TRGOVINA RAZNE ŽELEZNINE IN POHIŠTVA

527 Main Street Forest City, Pa.

VARNI PROSTOR ZA VAŠE PRIHRANKE

KAPITAL

PROMETA

in

nad

PREOSTANEK

\$275,000.00

\$2,400,000.00

METROPOLITAN STATE BANK Vam nudi točno in uljudno postrežbo v vseh zadevah, ki se tičejo bančne poslovanja. Prijaznost je naše geslo. V naši banki se počutite kakor doma na lastnem domu.

DENAR JE KAKOR PTICA — S PERUTNICAMI. Oba je težko ujeti, bodisi ptico ali denar, oba odletita od človeka naglo in hitro. Zaraditega ne čakajte na jutrajšni dan, ampak pričnite z hranilnimi vlogami še danes v **METROPOLITAN STATE BANK** in si zagotovite svojo neodvisnost v bodočnosti.

METROPOLITAN STATE BANK tudi specializira s prodajanjem zemljišč, hiš, s posojili, zavarovalnino in pošiljanjem denarja v staro domovino, s prodajanjem parobrodskih vozniških listkov, Bondov noseč po 5 do 6% obresti, Mortgages, najemnino in Safety Deposit Boxes.

Metropolitan State Bank

POSLUJE NA:

2201 West 22nd Street
CHICAGO, ILL.

Bančne ure: Ponedeljek, sreda, četrtek in petek: Od 9. ure A. M. do 4. ure P. M. Torek in sobota: Od 9. ure A. M. do 8:30 P. M.

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN
Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

Prepir so bratoma nekaka polajšava, njuna potreba; kadar že prekipavata sovraštva in jeze, izpraznujeta svoji srca s ploho surovih besed in priimkov, lajšata si srce, da najde mesta nova grenkost, da se nabira v njima kakor v akumulatorjih nov tok, pozitiven in negativen. Za eksplozije je bilo na stotine vzrokov in prilik. Na svojih kmetijah sta imela na tisoče stičnih točk in vse te točke so bile občutljive kakor gnojne, odprte rane. Kjerkoli sta zadela skupaj, tam so letele psovke, grožnje, grde besede. Tako sršijo ognjene iskre, kadar krešes kremen ob kremen.

Martin kosi na travniku, Adam kosi na travniku, samo jarek ju loči. Nenadoma zadene Martinova kosa ob kamen. Martin se pripogne, dvigne kamen, hoče ga vreči v jarek; toda zgrešil je ozki jarek in kamen pade na Adamov del.

"Tak ti mi boš še vrh vsega kamenje metal v travo!" vzplamti Adam in veli: "Ta kamen poberi in odnesi, sicer boš videl, koliko te bo stal!"

"In če bi moral ves ta travnik dati za pravde z vsem kamenjem, kar ga je na njem, ne poberem ga in ne nesem v stran," kljubuje Martin.

Pravdeta se radi skupnih poti in njihov popravljanja, sumničita se, da so mejniki prestavljeni, da je voda z njiv slabo izpeljana, da so odtoki napačno narejeni; zopet in zopet prihajajo komisije, geometri in inženirji. Sporom ni konca...

Čas beži, otroci rastejo. Pri Spodnjih Porazilovih raste Martinek sam, toda pri Zgornjih raste čredica otrok kakor piščalke v orgljah... In tudi otroci vsesavajo sovraštvo z materinim mlekom. Že davno se ne sme igrati Martinek z Dodlo, ne drsati, ne sankati se z njo; kakor stari, tako se zmerjajo tudi mladi, zunaj pri igri, doma čez plot in celo v šoli.

Martinek in Dodlička hodita namreč že v šolo. Oba znata že nele brati, ampak tudi vodo napeljavati iz jarka na travnik. Sodišče je določilo obema gospodarjema, kakš dolgo naj teče voda vsakemu. Glede vremena ni moglo odločiti. Pride nevihta, po jarku teče kalna, dobra voda, — in ta vendar ni vsa Martinova.

"Pojdi napeljav vodo," ukazuje Adam in Dodlička se skrivaj izgubi in beži zadaj k jarku.

"Ata, odpeljal sem Zgornjim vodo," se baha čez eno uro Martinek očetu. Tako se kvarijo tudi otroška srca...

Ljudje se kmalu naveličajo in nasitijo tega, kar jih ne zanima. Najveličastnejši prizor, solnčni vzhod in zahod, sta ljudem nekaj navadnega, ker ju vidijo vsak dan, pesmice škranjčkov jih ne ganejo, ker jih slišijo vsak dan... Kako naj bi se torej javnost ne preobjedla Porazilovih sporov in pravd? Pride Adam zvečer v vas in začne govoriti o tožbi, ki jo bo vložil proti Martinu. Pride Martin v gostilno in pripoveduje, kaj pripravlja Adamu. A nihče več ne nastavlja poželjivih ušes, nihče ne posluša več. Nasprotno, oglašajo se celo svareči glasovi: "Da vaju ni sram! Da bi to videla rajna oče in mati!"

"Jaz nisem začel," trdita o sebi Martin in Adam.

"Oba sta enaka," kara stari Kazda, zvest prijatelj rajnega Porazila Adama in Martina, kadar ju sreča. "Svojim otrokom kradeta, ženam in sebi! Ali sta slepa, da ne vidita, kako gre gospodarstvo rakovo pot?"

"Naj gre!" je zamahnil z roko vselej eden in drugi Porazil.

"Na beraško palico bosta prišla."

"Le bodite brez skrbi, k vam ne pojdemo beračit," odgovarjata brata, kakor bi se bila zgovorila, in vsaj v enem sta bila istih misli.

Prišlo je postrkovsko in draženovsko sorodstvo, strici in tete; prigovarjali so in prosili: "Adamek, vidiš, ti se ne moreš primerjati tam-le z Martinom," rahlo si je osvajala sestra rajnega Porazila svojega stričnika; "on ima enega otroka in ti jih imaš kupček. Martin se baha, da bo dal fanta študirat, da bo iz njega gospod; posestvo lahko zatožari in bo vendar imel kam iti na stara leta."

Adam in Dodla sta poslušala osupla, presenečena. Stara teta je pridno kovala vroče železo: "Mana je pravila, da ne bi mogla nikdar pripraviti svojemu otroku takega pekla, kakor ga je pripravil rajni njim in vam, in vendar je rajni dobro mislil. Ni vama branil — ne tebi, ne Martinu; vzela sta, kar vama je bilo všeč in kar sta hotela. Toda ni bilo druge pomoči, kakor razdeliti med vaju posestvo. Na to bi ne smela pozabiti ta jezična ženska. Imej torej pamet, Adam, za božjo voljo te prosim! Ti si bil vedno priden in miren. Nikar se ne ravnaj po tej pobesnelki tam nasproti. Odnehaj, da bo mir. Z eno nogo stojiš že v grobu,

čakam tiste bele s koso, pomladi najbrž ne bom dočakala. Pomisli, kako mi bo, ko mi tam za grobom pride vajin oče naproti in bo povprašal: Tak, Hana, povej, kaj delata v Klenči moja fanta, koliko otrok imata in kako živita med seboj?"

"Molčite, teta, prosim vas, molčite!" je prosil Adam; solze so mu tekle iz oči, skozi prste; tako je bil ginjen, presunjen in razburjen. Tudi žena Dodla je trepetala kakor trepetlika in jokaje je rekla:

"To je, draga teta, nesreča za nas, pa verjemite mi, da mi nismo krivi. Mana je na nas kakor stekel pes, kar more najhujšega, nam stori, in človek ni kamen, da ne bi čutil, da bi na vse molčal in vse prenesel. Naj nas ne mučijo, in pustili jih bomo v svetem pokoju. Martin ima veselje, ker ima le enega otroka in mi pet, a Martin je pijanec, kar pa moj Adam ni. Martin je tudi kvartopirec in tega Adam vendar ne dela. Zastonj v gostilni ne točijo ničesar in iz najhujšega smo že zunaj. Dodlička bo spomladi deset let in že danes mi pestuje in gosi pase. Adamek se poprijema biča in poganja že atu voliče; pomagati nam rastejo. Pa poglejte Manco! Ta ve šele od tedaj, kar sta ji oče in mati umrla, kako se živi; za vse je sama, same lakomnosti ne je, ne spi, nikogar ne najame za delo, Martinka pošilja v šolo in sama je že od dela vsa grbasta..."

Tok govora je zanesel Dodličko kakor reka plavača od brega, h kateremu je namerila stara teta s svojim prigovarjanjem. Ta tok je potegnil za seboj tudi Adama in podlegla mu je celo starica in kakor bi pozabila, zakaj je pravzaprav prišla, je verno pritrdila:

"Ej no, res je to, silno čudna ženska je Mana, niti svetnik bi ž njo ne živel v dobrem; niti tega otroka nima odkrito rada, samo za baharigo ga ima. Študenta hoče imeti iz njega, za duhovnika naj bi se učil. Tak otrok je še, pa mu že vtepa v glavo: 'Gospod moraš biti.' Pa k maši služit ga pošilja. Vprašala sem ga: 'Martinek, kaj boš?' Fantek mi je odgovoril nekako žalostno: 'Teta, duhovnik bom moral biti, naša mama tako hoče.' Ta Mana, ta Mana je kriva vse te nesreče, in vedno mi nekaj pravi tukaj pri srcu, da to še ni vse, da se bo zgodilo še kaj hujšega," je tožila teta s tresočim glasom.

Toda že soabili zvonovi v cerkev, ni se mogla več muditi. Dvignila se je in rekla: "Moram v cerkev in prosila bom Boga in Devico Marijo, da se za vaju vsa ta reč dobro konča."

"Pridite, teta, po maši k nam na kosilo; kuham juho z rezanci in pečem gibance, ti so mehki, lahko jih boste jedli, četudi nimate zob."

IZ STAREGA KRAJA

SO DOSPELE "MOHORJEVE KNJIGE ZA LETO 1923.

— Letošnje Mohorjeve knjige so krasne in so izšle 4. knjige. Cena iztisu je \$1.00 in se dobijo pri:

REV. GEO. TRUNKU,
P. O. BERWICK, N. DAK.

Vsak zaveden Slovenec naj gotovo kupi en iztis Mohorjevih knjig. — Čisti dobiček je namenjen kulturnemu delu Mohorjeve Družbe na Koroškem, kjer se bije boj za ohranitev slovenske zavednosti pod tujim režimom.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

POZOR! NOVA GOSTILNA POZOR!

Čenjenemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu naznanjam, da sem pričel gostilniško obrt. Vsem Slovencem in Hrvatom se najtopleje priporočam za obilni poset. Pri meni bodo na razpolago vedno najfinejše smodke, cigarete in tobak. Poleg izbornih mehkih pijač itd. bo pri meni tudi vedno na razpolago fini prigrizek za cenjene goste.

LOUIS MAJČEN
Slovenski gostilničar

436 West 29th Street, Chicago, Ill.

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride pa Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH—WEST LAUNDRY CO.
Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVIČ, lastnik.
255 W. 31st Street, CHICAGO, ILL.
Telephone: Yards 5893.

MOJ BOŽIČNI "PREZENT."

Za pečlarja se malo kdo zmeni. Kdo ga naj pozna, ko je pa pust, siten, čudak in izgleda kakor stara irhovina. Vsaj tako sodbo sem si delal jaz in mislil sem, da sem pravo mislil. Pa ko človek najbolj misli, da je na pravem mestu, prav takrat doživi kak pojav, ki mu živo in neovrgljivo pričča, da je bil na napačni poti in da se je v svojem mišljenju daleč motil. Prijatelji, ti se gotovo poračunješ, čemu to pišem in iz kakega stališča delam sodbo o pečlarjih. Napni ušesa in poslušaj! Moja stara Špela Kokodaka mi je včeraj poslala lepo skatlico in v skatlici lep "prezent"! Kdo je kaj takega pričakoval — popraviči vam povem, da Gregor Daiga že ne. Res mi je pravil moj stari znanec France Taprijazni, ko se je zadnje poletje osmudil na podlagi izreka sv. Tomaža; pa vendar to še ni bil dokaz resnične dejanske ljubezni moje drage Špela. Niegovim besedam nisem še veriel kot definitivnemu dokazu. Zato se nisem mnogo zmenil, kaj mi je pravil in uho šepetal France Taprijazni.

Pregovor, ki pravi, da čas celi rane se je tudi tu vresničil. Za svojo osebo sem bil docela prepričan, da je Špela Kokodaka strašno huda nad menoj, ker sem jo na svatbi Franceta Taprijaznega zapostavljal in sem se jo ogibal, da bi ne prišli moji kurji očesi pod njene težke noge. Pa motil sem se, njeni gorke srečni prenehalo biti za me. Boli me liubi kot kedaj! Moj letošnji božični prezent mi to temeljito potrjuje. Poslala mi je kar najboljši ljubim — novo "faifco" in novo mošnjo za tobak.

Komu bi srce ne ogrelo, ki bo dobil tak lep prezent od svoje "socke?" Pa naj se komu ali ne — meni se je in to je dovolj! Faifco sem hitro ponesele v moj kuferček, da tam počaka tistega dne, ko bom šel k Špeli na obisk. Takrat, ko bova s Špelo kadila "Calumeta" — pipo miru in sprave.

Cel včerašnji dan in danes se ne prijemlje neka čudovita misel. Misel mi rine pred oči predpustni čas. Čas, ko se ljudje zblizujejo — čas, ko človek, človeka vzame. No ja, no ja — da kaj bi tako "engav," popraviči bom povedal — v ljubezni me vleče z dobrosrčno Špelo. Ali ima kdo kaj proti temu, če ima, mi naj pove, da sporočim to moji Špeli, da ga premikasti in nauči prave etikete za take-le slušaje. Stavim glavo, da kdor bi prišel v Špeline roke, ta bi se zapomnil, kdaj je z njo črešnje zobal. To seveda bi privoščil takim, če bi mi v kašo silili. Vse ta druge pa ljubim, ker jaz sem dober človek, vsaj tako mi pravi vsak berač, ki mu podarim več kakor "nikel."

Pa pustimo te okolščine, kaj bi o tem sanjali. Poidimo nazaj k moji Špeli, ki mi je za "christmas prezent" luškano "faifco" kupila. Sedaj šele sem spoznal njeno dobro plat. To, da mi je na svatbi Franceta Taprijaznega stopila parkrat na moje kurje oko je že pozabljeno — morda je to storila v preveliki ljubezni in ji naj zato zamerim? Naj bom tak ozkosrčen? Ne, tega ne morem!

Po praznikih se bom zopet podaval na tisto preklicano "Cukajoga avenue," k moji Špeli na obisk. Razložil ji bom svoje načrte in če jih bo Špela odobrila — cartani prijatelji moji — še ta predpust ga bomo pili! Na zdravje moje in Špela moje.

Te dni bom pa pridno še moje načrte izpopolnjeval. Za svet moram vprašati tudi Franceta Taprijaznega, ki ima v tem oziru že nekoliko izkušnje. Povedati mi mora prav natančno, kako srečnega se on počuti v njegovi novi zankanski kompaniji. Kot pošten prijatelj in poštna duša, mi resnice gotovo ne bo zamolčal. Če je fletno v zakonskem kurniku, mi bo France že povedal.

Sedaj moram pa k pisanju. Moji Špeli bom pisemce napisal. Samozlodei preklicani, kako ga naj začnem. Tega rokodelstva se dosedaj še nisem nikdar vdil. Prosil pa tudi nobenega ne bom, da bi me učil tega rokodelstva. Moja vera je, da tega rokodelstva se bom sam naučil — mogoče še predobro!

Špeli bom napisal pisemce, tako ganljivo — da se bo kar zokala. In če me bo Špela v svojem odgovoru povabila, tedaj sem prepričan, da nekaj bo iz te moke. Če drugega ne — vsaj špas — ki je pa tudi nekaj vredno.

Kako bodo vsi to moji načrti izpadli vam bom povedal prihodnjič. Gregor Daiga.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Nemeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.